

Borde vi inte rusta för fred istället för krig?

Efter alla varningar från regeringen och militärledningen om förestående krig, ägnar Pål Jonson, Carl-Oscar Bohlin och Alexandra Anstrell en insändare i Nynäshamnsposten 22/10 åt att måla upp bilden av att kraftigt stärkt försvar ger Nynäshamnare ökad säkerhet. Det finns emellertid sidor av dessa militära satsningar som inte nämns alls – dels att de kan innebära att hotet om krig faktiskt förverkligas, dels att andra satsningar försummas som vårt samhälle verkligen behöver idag!

Globalt pågår idag ett stort antal krig och krigsliknande konflikter, så även i vår svenska relativa närhet. I Ukraina har det rått krigstillstånd länge men det var först när Ryssland inledde sin så kallade militära specialoperation i Ukraina i februari 2022 som detta krigstillstånd blev mer allmänt känt i västvärlden. Med hänvisning till detta förändrade läge svängde Socialdemokraterna våren 2022 i NATO-frågan och initierade Sveriges NATO-ansökan, vilken den nuvarande regeringen – med vissa påtagliga hinder – genomförde.

Sedan dess har det rått mer eller mindre militär hysteri i fråga om uppmaningar till allmänheten om ”förberedelser för krig” både i Sverige och generellt i den av USA dominerade västvärlden. Försvarsminister Pål Jonson m.fl. skriver att det svenska försvaret nu stärkts med 173,8 miljarder och 37,5 miljarder till civilt försvar. Inger detta verkligen lugn och ökar det verkligen säkerheten? Det kan naturligtvis hävdas att militär upprustning medför ökad säkerhet, med tanke på att den militära kapaciteten att avvärja ett eventuellt angrepp kan anses höja tröskeln för en yttre, fientligt inställd makt att genomföra en attack mot landet. Här förbises dock fenomenet med säkerhetsdilemmat.

Säkerhetsdilemmat innebär att om en part rustar upp sin militära förmåga till skydd mot en eventuell attack utifrån, så kan den ökade militära förmågan uppfattas som ett ökat hot av en annan part vilket då riskerar att leda till upprustning även hos denna. På det sättet kan vad som initialt argumenterats för som en försvarssatsning leda till en upprustningsspiral med stadigt ökande hotbild för alla inblandade parter. Allt grundat på en uppfattning och tolkning av vad en annan nation har för avsikter.

Istället för att använda diplomatiska medel som skulle kunna minska reella spänningar, så talas det nu allt oftare om risken för krig, farhågor som då alltmer riskerar att besannas. Säkerhetsdilemmat tas upp i en artikel i DN den 31/10, skriven av Linus Hagström, professor i statsvetenskap vid Försvarshögskolan. Hagström pekar på bristen av demokratiska samtal som rått i Sverige sedan NATO-processens inledande och efterlyser framsläppande och respekterande av alla sidors argument. Hagström skriver i klartext att ”Genom att allt som oftast ignorera detta (den sociala verkligheten, där olika aktörer och faktorer påverkar varandra) förbiser svensk säkerhetspolitisk analys och debatt många viktiga aspekter – inte minst säkerhetsdilemmat”. Hagström argumenterar vidare för att ett erkännande och respektfullt bemötande av den oenighet som råder kring Sveriges säkerhetsfrågor samt en nyanserad debatt borde betraktas som ett överordnat nationellt intresse: ”Det demokratiska samtalet försvåras när de som reser legitima invändningar mot Sveriges säkerhetspolitik misstänkliggörs som ”Putinkramare”, ”landsförrädare” eller ”nyttiga idioter”.

Svenska politiker beslutade om både NATO-ansökan och DCA-avtalet utan att någon som helst balanserad offentlig debatt gavs utrymme i riksdagen eller i media. Med det bilaterala militära DCA-avtalet mellan Sverige och USA som trädde i kraft den 15 augusti i år, har nu USA:s militär obegränsad tillgång till 17 svenska baser och övningsområden, däribland Berga/Muskö i Haninge. Nu pågår förberedelser för ökade militära etableringar runt om i Sverige och frekvensen av militärövningar tilltar. Detta kan ju inge en betryggande känsla av att vår säkerhet stärks, men säkerhetsdilemmat pekar i rakt motsatt riktning. Och när Sverige dessutom via NATO integreras som en bricka i det internationella spelet där USA är den militärt starkaste – och omvitnat den militärt mest aggressiva – parten, då är det inte längre fråga om Sveriges säkerhet.

Risken för att satsningar på militär och försvar ökar risken för yttre hot måste därför tas på allvar och lyftas. Dessutom har satsningar på militär och försvar en stor påverkan på fördelningen av ett lands ekonomiska resurser och stark påverkan på miljön. Ett starkt, välfungerande civilsamhälle behöver en fungerande välfärd, sjukvård, livsmedels- och energiförsörjning och kapacitet att hantera naturkatastrofer inte minst. Vi lever i en tid då klimatmålen inte uppnås och kritiska gränser passeras en efter en. Militära aktiviteter medför därtill omfattande utsläpp i form av PFAS, tungmetaller, koldioxid mm. För att underlätta för militären att öka sina övningsaktiviteter och därmed tydligt förknippade miljökonsekvenser har den sittande regeringen föreslagit omfattande lättnader vid miljöprovningar.

Redan idag har sjukhusen, deras försörjningssystem och personal uppenbara svårigheter att leverera det som förväntas av dem, i synnerhet vid krisläge – har sjukhusen kapacitet att klara av en större olycka? Var finns människorna i budgetpropositionen? Är det inte civilsamhället som borde få den större delen av kakan? Borde vi inte bidra till att minska spänningarna och risken för krig, och satsa våra finanser på vårt civilsamhälles grundläggande förmågor och på miljön och klimatet? Borde vi inte rusta för fred istället för krig?

Inga Palmér, Nynäshamn

Andreas Falk, Haninge, medlem i Folk mot DCA